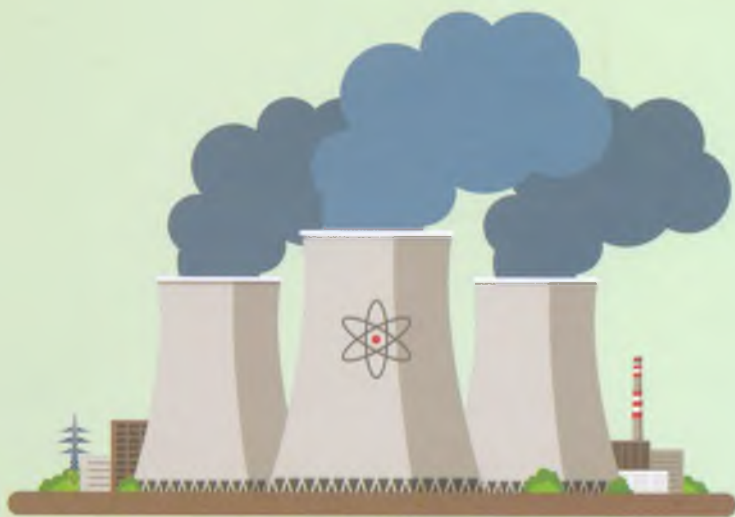

ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ Հ.Ա.

ՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Պատմություն, հեռանկարներ, այլընտրանքներ

**ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
Մ. ԶՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ**

ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ Հ.Ա.

**ՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ**

Պատմություն, հեռանկարներ, այլընտրանքներ

ԵՐԵՎԱՆ

ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն

2019

ՀՏԴ 621.039

ԳՄԴ 31.4

Մ 371

Տպագրվել է ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան
տնտեսագիտության ինստիտուտի
գիտական խորհրդի որոշմամբ:

Մասնագիտական խմբագիր՝ տ.գ.դ., պրոֆեսոր Ռ. Ն. Մարինյան

ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ Հ.Ա.

Մ 371 Միջուկային էներգետիկան Հայաստանում. պատմություն,
հեռանկարներ, այլընտրանքներ / Հ.Ա.Մարկոսյան, -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ
«Գիտություն» հրատ., 2019. -144 էջ:

Գրքում ներկայացված են Հայաստանի էներգետիկ համակարգում միջուկային էներգետիկայի ներդրման նախադրյալներն ու պատմությունը, միջուկային էներգետիկայի ոլորտում դիտվող համաշխարհային միտումներն ու զարգացումները: Քննարկվել է միջուկային էներգետիկայի դերը Հայաստանի էներգետիկ և էլեկտրաէներգետիկ անվտանգության հայեցակարգում: Միջուկային էներգետիկայի զարգացման հիմնախնդիրները ներկայացվել են տնտեսական, բնապահպանական, սոցիալական և քաղաքական տեսանկյուններից՝ վեր հանելով դրա մրցակցային առավելություններն ու թերությունները: Ներկայացված են էներգետիկ այլընտրանքների ոլորտում վերջին տարիների դինամիկ զարգացման միտումները, որոնց շարունակականության պարագայում միջուկային էներգետիկան կարող է կորցնել իր մրցակցային առավելությունները:

Գիրքը նախատեսված է հետազոտողների, պետական ծառայողների, դասախոսների և ուսանողների համար:

ՀՏԴ 621.039

ԳՄԴ 31.4

ISBN 978-5-8080-1383-4

© ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2019

© ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ, 2019

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՌԱՋԱԲԱՆ.....	5
ԳԼՈՒԽ 1: ՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ.....	10
1.1. Էլեկտրաէներգիայի դերը և սպառման միտումները	10
1.2. Միջուկային էներգետիկայի զարգացման համաշխարհային միտումները.....	20
1.3. Միջուկային անվտանգությունն ու կարգավորումը աշխարհում և Հայաստանում	31
ԳԼՈՒԽ 2: ՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ	40
2.1. Միջուկային էներգետիկայի ներդրումը Հայաստանում .	40
2.2. Միջուկային էներգետիկայի դերը Հայաստանի էներգետիկ անվտանգության ապահովման գործում	49
2.3. ՀՀ էներգետիկ համակարգի մարտահրավերները.....	58
ԳԼՈՒԽ 3: ՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ	67
3.1. Միջուկային էներգետիկայի տնտեսական հիմնահարցերը	67
3.2. Միջուկային էներգետիկայի բնապահպանական հիմնախնդիրները.....	77
3.3. Միջուկային էներգետիկայի քաղաքական հիմնահարցերը	87

ԳԼՈՒԽ 4: ՄԻՋՈՒԿԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ 98

4.1. Էներգետիկ անվտանգության հայեցակարգը միջուկային էներգետիկայի համատեքստում 98

4.2. Վերականգնվող էներգետիկայի համաշխարհային միտումները 108

4.3. Վերականգնվող էներգետիկան որպես այլընտրանք.... 121

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 130

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ 139